

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/3128/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.337/2024/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] Az indítványozó személyesen eljárva alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.337/2024/7. számú ítélete ellen, annak alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítélet ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (1)–(3) bekezdéseivel, XIII. cikkével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével és 28. cikkével.
- [3] 1.1. A perbeli felperes indítványozó tulajdonában több külterületi szántó van. Ezek a földterületek az alperes vadásztársaság vadászterületére esnek. Az indítványozó és a házastársa ezeken az ingatlanokon a gazdálkodást őstermelők családi gazdasága keretében folytatta, őszi búzát, tritikálét, burgonyát, tököt és szőlőt termesztettek. Az indítványozó által használt területeken a szarvasok, őzek, vaddisznók rágási és taposási vadkárt okoztak. Az indítványozó a kárt részben az alperesnek, teljes egészében pedig az illetékes önkormányzat jegyzőjének bejelentette. Az indítványozó kárbejelentése alapján a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 81. § (2) bekezdése szerinti szabályszerű eljárás nem folyt, a szakértő formális határozatot erről nem kapott, őt az önkormányzattól telefonon hívták, a munkát ez alapján kezdte meg. A kárfelmérést a szakértő a szakmai szabályok szerinti módszertan alapján végezte el. A szőlő, tritikálé és őszibúza kultúrákban elvégezte a vadkár előzetes felvételezését, majd a

mezőgazdasági vadkárok végleges becslését, a kapáskultúrák állapotminősítését. A szőlő, burgonya és tökfélék kultúrában a mezőgazdasági vadkárok végleges becslését szemlén végezte el. Az indítványozó villanypásztort állított a vadkár elhárítására és megelőzésére, amely azonban nem volt alkalmas a vadak távoltartására.

- [4] Az indítványozó a kereseti kérelmében vadkár megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Igényét a Vtv. 75. § (1) bekezdésére alapította. Az indítványozó a kár összegét túlnyomórészt a szakértő által készített szakvéleményre alapította. Az indítványozó a kereseti kérelmében az általa telepített villanypásztor költségeinek megfizetésére is kérte kötelezni az alperest. Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az indítványozónak nincs keresetösségi joga, ugyanis földhasználati lap szerint valamennyi ingatlan bejegyzett földhasználója az indítványozó házastársa volt. Az indítványozó emellett elmulasztotta a Vtv. 79. § (1) bekezdés *b)* pont szerinti bejelentési kötelezettségét teljesíteni, továbbá nem tett eleget a Vtv. 81. § (1) bekezdés szerinti kárbejelentési kötelezettségének sem, ugyanis írásban nem közölte a vadászársasággal a vadkár iránti igényét. Az alperes nem fogadta el a kárszakértő véleményét, álláspontja szerint a szakértőt az indítványozó bízta meg a szakértői vélemény elkészítésével, ezért más eljárásban kirendelt szakértő véleményeként megállapításai nem vehetők figyelembe, de magánszakértői véleményként sem. Az alperes kifejtette, hogy a szakértői jegyzőkönyv egyébként sem alkalmas a károk megállapítására, és a szakértői véleményalapjául szolgáló szemlékről sem lett értesítve. Az alperes arra is hivatkozott, hogy az indítványozónak kezdeményeznie kellett volna az állomány szabályzó vadászatot, mivel ezt elmulasztotta, ennek a következményeit (az alperes vadkárfizetés alóli mentesülése) neki kell viselnie. Az alperes a villanypásztor telepítésének és működtetésének költségei kapcsán is kérte a kereset elutasítását, mivel az nem volt alkalmas a vadak távoltartására, ezért annak telepítésével és üzemeltetésével kapcsolatos költségeket az indítványozó nem követelheti.
- [5] Az elsőfokú bíróság szerint a kereseti kérelem kisebb részt volt megalapozott. A bíróság megállapította az indítványozó keresetösségi jogát. A bíróság nem fogadta el azt az alperesi védekezést, hogy az indítványozó a Vtv. 79.§ (1) bekezdés *b)* pontjában rögzített bejelentési kötelezettségének nem tett eleget. A bíróság álláspontja szerint a szakértő a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 306. § (1) bekezdés szerinti más eljárásban kirendelt szakértőnek minősült. Tény, hogy a perben nem állt rendelkezésre olyan határozat, amellyel a jegyző a szakértőt a szakvélemény elkészítésére kirendelte, így nem állt rendelkezésre olyan alakszerű határozat sem, ami a Vtv. 81. § (2) bekezdése szerinti jegyzői eljárásban készült volna. Az a mulasztás, hogy a jegyző az eljárást nem szabályszerűen folytatta le, az indítványozó terhére nem értékelhető. A bíróság a szakértő véleményének értékelésekor abból indult ki, hogy a vadkár megállapítása iránti perekben a vadkár összegének megállapítására a jegyző által kirendelt szakértő által készített

szakvéleményen kívül, annak megismételhetetlensége okán, más meggyőző bizonyíték nem állhat rendelkezésre. Ezért a jegyzői hivatal mulasztása miatt az indítványozót hátrányos helyzetbe hozni méltánytalan lenne. Ha a bíróság a jegyző megbízásából készült szakértői véleményt mellőzte volna, az indítványozónak a bíróságtól kellett volna szakértő kirendelését kérni. E szakértő utólagosan, két év elteltével, a vadkárt megállapítani nem tudta volna, másfelől e szakértő sem tett volna mást, mint meghatározott szakmai eljárás alapján megfelelő módszerrel felmérte volna a kárt. A bíróság a szakértő által készített szakvéleményt ítélezésének alapjául elfogadta és az alperes összecszerűség körében azt nem vitatta, a bíróság a kereseti kérelemben foglaltaknál kevesebb vadkárt állapított meg, ezt meghaladóan azonban a keresetet elutasította.

- [6] A mindkét fél fellebbezésére eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a keresetet teljeskörűen elutasította. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja téves volt, amikor a perbeli szakvéleményt más eljárásban készült szakvéleményként értékelte. A kár megállapítására irányuló Vtv. 81. § szerinti eljárás folytatására jogosult jegyző úgy nyilatkozott, hogy az indítványozó ügyében ilyen eljárás előtte nem folyt, kárszakértő kirendelése nem történt. E nyilatkozat ismeretében és kirendelő határozat hiányában az elsőfokú bíróság alappal nem következtethetett a szakértő jegyző általi kirendelésére. A polgári ügyben eljáró bíróság a más eljárásban felvett szakértői bizonyítást csak ezen eljárás iratai alapján használhatja fel, tanúvallomás nem lehet alkalmas a kirendelés tényének megállapítására, mert a polgári per a jegyzői eljárás szabályszerűségének vizsgálatára nem terjedhet ki. Ilyen körülmények között az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a Pp. 317. § (1) bekezdés a) pontja szerint felhívja az indítványozó figyelmét, hogy szakértő alkalmazása szükséges. Az elmulasztott anyagi pervezetést a Pp. 369. § (4) bekezdése ellenére a másodfokú bíróság nem pótolta, a további bizonyítás lehetővé tételét mellőzte, ugyanis a kárszakértő jegyzőkönyvei a szakértői bizonyítás alapját nem képezhetik, aggálytalan helyszíni adatok hiányában viszont a perben kirendelt szakértői bizonyítás sem vezetne eredményre. A kifejtettek miatt a másodfokú bíróság a vadkár tekintetében felhozott további fellebbezési érvekkel nem foglalkozott, mivel arra következtetett, hogy az indítványozó a vadkártételt és annak mértékét nem bizonyította.
- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a törvényszék ítélete ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (1)–(3) bekezdéseivel, XIII. cikkével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével és 28. cikkével.
- [8] Az indítványozó szerint az eljáró másodfokú bíróság a szakértői vélemény kizárásával és a szakvélemény aggályosságaival kapcsolatos-jogértelmezése *contra legem*. Ez az Alkotmánybíróság gyakorlata által is megfogalmazott jogbiztonság, valamint a

jogállamiság elvébe is ütközik. Ezeken túl a normavilágosság alkotmányos alapelvét is jelentősen megkérdőjelezi a másodfokú bírósági határozat. Az indítványozó szerint a másodfokú bírósági döntés jogszabály- és alaptörvény-ellenesen változtatta meg a jogszerű elsőfokú ítéletet. A másodfokú bírósági rendelkezések vagyonában és tulajdonában is súlyosan jogszabályellenesen és alaptörvény-ellenesen okoztak csökkenést, kárt, mely a tulajdonhoz való és a tulajdon védelméhez fűződő alapjogait súlyosan, az alkotmánybírósági gyakorlattal is teljesen ellentétesen sértik.

- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogszerű jogi és ténybeli indokolását nem vette figyelembe, az elsőfokú bíróság által egyértelműen elfogadott, szakszerű és aggálytalan szakértői véleményt kizárta a bizonyítékok köréből, nem folytatták le szükséges mértékben a bizonyítási eljárást és a másodfokú bíróság a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket is helytelenül értelmezte érdemi döntésében, döntése az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkébe ütközik. A másodfokú bíróság döntése sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot is.
- [10] Az indítványozó szerint a másodfokon eljáró bírósági fórum érdemi döntése szembe helyezkedett az írott joggal, a jogérvényesítést érdemben gátolta, ezáltal megakadályozta, hogy az elsőfokú bírósági ítélet jogszerű rendelkezései érvényre jussanak, sértette az indítványozó hatékony jogorvoslathoz való jogát.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az általa jogszerűen és szabályszerűen lefolytatott eljárást követően a másodfokú bíróság helytelenül állította fel az ítélete alapjául szolgáló tényállást, a bekövetkezett és releváns eseményeket, indokokat, azok összességét mint komplex eseménysort nem mérlegelte megfelelően, így az ügy érdemében helytelen jogi és ténybeli következtetésekre jutott.
- [12] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [13] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt az indítványozó határidőben nyújtotta be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (1)–(3) bekezdései, XIII. cikk, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, 28. cikk], a támadott bírói döntést, a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.337/2024/7. számú ítéletét, továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.

- [14] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény R) cikke nem tartalmaz ugyanis az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozónak nincs lehetősége {lásd például: 3088/2020. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [21]; 3252/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére mint Alaptörvényben biztosított jogra csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatály tilalma miatt {3012/2017. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [25]}. Az indítvány azonban az erre vonatkozó érvelést teljes mértékben nélkülözi, így ebben a vonatkozásban az alkotmányjogi panasz érdemi alkotmányossági vizsgálatára szintén nincs lehetőség.
- [16] Az Alaptörvény 28. cikke tekintetében fontos kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikkére alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható {lásd pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 12/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [41]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3138/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}, ezért az indítványozónak alkotmányjogi panasz előterjesztésére e vonatkozásában sincs lehetősége.
- [17] Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) pontján alapuló feltételnek, így ebben a vonatkozásban az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Az Alaptörvény XIII. cikkének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára [...] {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság ugyancsak hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az indítványozó alkotmányjogi panasz a bírói döntés felülmérlegelésére

irányul, abban az indítványozó valójában egyet nem értését fejezte ki a bíróság döntésével, annak érvelésével, indokolásával kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróság döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [20] Az előbbieket mellett az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy az eljáró bíróság a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálata tárgyává tette, és követhetően számot adott döntése indokairól. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben bírói mérlegelési, jogalkalmazási kérdéseket kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a panaszban megjelölt alapjogok megsértésének kételye nem merül fel.
- [21] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikkének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [22] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a és 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. december 2.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Polt Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró